

ФУНКЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Українська інженерно-педагогічна академія

Підприємництво, починаючи з часів свого виникнення як феномена, являє собою діяльність власника або уповноважених ним осіб з організації розроблення, виробництва, реалізації товарів і послуг собою діяльність власника або уповноваженої ним особи з організації розроблення, виробництва та реалізації товарів і послуг з метою отримання прибутку або доходу. Виділимо найважливіші функції підприємництва, які характерні, насамперед, для невеликого бізнесу. Ці функції в основному досліджені економістами, починаючи з 18 століття. Виходячи з наявних досліджень, можна виділити кілька головних концепцій. Спробуємо розташувати ці функції в історичній послідовності [1].

Фізіократ Ф. Кене, А. Сміт - основоположники класичної політичної економії, які висунули продуктивну теорію капіталу, розглядали капіталіста-підприємця в основному як власника капіталу, що займається його вкладенням у виробництво і його пристосуванням до попиту. Власник капіталу і підприємець у цих економістів - одна й та сама особа. Вона обов'язково поєднує управління капіталом з особистою працею й організовує виробництво самостійно або із застосуванням найманої праці,

Підприємницький дохід у цьому разі - плата за капітал як застосовуваний підприємцем фактор виробництва. Він може розпадатися на відсоток і підприємницький дохід. У цій функції, мабуть, на підприємці залишається слід попереднього суспільства в тому сенсі, що володіння власністю - ознака аристократизму, особливо якщо вона спадкова. Але аристократ - пасивний користувач спадкової власності, на відміну від підприємця.

А підприємець уже відрізняється тим, що зобов'язаний власність примножити. Але навіть в Англії норми поведінки того часу орієнтувалися все ж таки більше на джентльмена, що стоїть вище культу прибутку [2].

Вивчення цієї функції дає змогу вважати її однією з основоположних для малого бізнесу щонайменше з двох причин: по-перше, у малому підприємстві найчастіше власність є єдиним джерелом доходу підприємця та його сім'ї. По-друге,

управління власністю підприємець найчастіше вимушено здійснює самостійно, бо або немає чим платити менеджеру, або це для нього занадто дорого.

Якщо розглядати цю функцію власника-підприємця, що поєднується в малому бізнесі в одній особі із суспільного погляду, то дослідники давно звернули увагу на те, що на рівні суспільства мале підприємництво формує і зміцнює переважно клас власників, а не найманих працівників, як це роблять великі підприємства. Тому до малого бізнесу більшою мірою, ніж до іншого, застосовне положення про те, що він - підприємництво власників. Ціннісне ядро такого підприємництва виражається насамперед у служінні інтересам своєї сім'ї [3].

Економічна наука виокремлює такі функції підприємництва, що супроводжують малий бізнес:

- поєднання функції власника і підприємця. Ця функція властива малому бізнесу найбільшою мірою, оскільки він змушений її здійснювати;
- функцію організатора виробництва - менеджера. Мале підприємство легше в управлінні, оскільки має одно-дволанкову систему управління, на відміну від багатоланкової у великому підприємстві;
- функцію ризику і зниження невизначеності. Значення цієї функції велике, однак ризик у малого бізнесу менший, ніж у великого.

Тому малий бізнес легше відновлюється, у тому числі змінюючи сферу свого застосування;

- функція експлуатації найманої праці притаманна малому бізнесу найменшою мірою, оскільки як значна кількість малих підприємств не використовують найманої праці;
- здійснення організаційно-господарських інновацій для малого бізнесу можливе, оскільки як він легше пристосовується до ринку

Література:

1. Ситник Н.С., Козак С.І. Роль малого та середнього бізнесу на сучасному етапі розвитку економіки України. Причорноморські економічні студії. 2018. Випуск 26–1. С. 83–87. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/26_1_2018/18.pdf
2. Мірошник Р.О., Прокоп'єва У.О. Розвиток малого і середнього бізнесу в Україні: проблеми та перспективи. Вісник Національного університету «Львівська

політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління». 2020. Т. 4. № 1. С. 63–71.
URL:https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/may/21613/maket200296-65-73_0.pdf

3. Красноносова О.М., Пономаренко Є.В., Харченко Р.В. Теорія та практика вибору перспективних напрямів розвитку малого бізнесу в Україні та світі. Бізнес інформ. 2021. № 11. С. 281–286.